

**Jõgevamaa Põltsamaa vald Mõhküla Rehe katastriüksuse detailplaneeringu
avalik arutelu**

PROTOKOLL

Põltsamaa
Koosoleku algus kell 16:00, lõpp 17:30

21.09.2016

Juhatas: Veiko Viisileht

Protokollis: Margi Ein

Osalesid: nimekiri lisatud

Päevakord: Jõgevamaa Põltsamaa vald Mõhküla Rehe katastriüksuse detailplaneeringu avalik arutelu.

Toivo Tõnson (Põltsamaa Vallavanem): Avasõnad, päevakorra tutvustamine. Kas kõik on nõus, et arutelu käik lindistatakse? Kas keegi on vastu? Kõik osalejad on nõus lindistamisega. *(Toivo Tõnson annab avaliku arutelu juhtimise üle Advokaadibüroo LINKLaw OÜ vandeadvokaadile Veiko Viisilehele).*

Veiko Viisileht (Advokaadibüroo LINKLaw OÜ vandeadvokaat): Mina olen Advokaadibüroo LINKLaw OÜ vandeadvokaat. Olen täna siin, et aidata arutelule kaasa, et kõik osalejad saaksid soovi korral sõna ja ära kuulatud ning küsimused saaksid vastatud. Et arutelu oleks konstruktiivne, võib minult ja vallalt vahetult küsida ka õiguslikke küsimusi nii planeeringu kui menetluse osas. Sisulistes küsimustes saavad detailsemalt vastata planeeringu koostaja ja taotleja esindaja. Korra on eskiisi osas juba koos käidud, vaatasin seda protokoll ja selle arutelu formaat oli mõistlik. Ettepanek: kõigepealt annan sõna planeeringu koostajale, seejärel räägib planeeringu elluviimisest Farm In esindaja. Edasi saame minna sisuliste vastuväidete juurde, kus käsitleme neid kõiki ükshaaval ja vastuväidete esitaja saab oma seisukohti veelkord esile tuua ja kaitsta. Selline avalik ja vahetu diskussioon on alati parem ja efektiivsem kui pikkade kirjade saatmine.

Sirje Elme (Casa Planeeringud OÜ projektijuht): Kahjuks täna rahvast vähem, kui eelmisel korral. Planeeringu lahendus ei ole oluliselt muutunud, sisult sama. Tegemist suure maatükiga, asub Tallinn-Tartu maanteest lõuna suunas. Planeeringuala suurus veidi üle 20 ha (20,21 ha). Tootmismaa krundile soovitakse rajada õlikultuuride ümbertöötlemise üksus. Hoonestus ise suhteliselt väike, tagasihoidlik. Illumineeritud mahutid - veidi suurem kui jõuka talumehe ettevõtmine. Detailplaneeringul kuni 6 hoonet, kõrgusega 12 m. Liiklus tuleb maanteelt, üks sissesõit, rohkem ei tule. Veevarustus oma puurkaevust, tootmisest reovett ei tule. Lubatud lahendada kogumismahutite baasil. Keskkonnaameti poolt aktsepteeritud lahendus. Ette nähtud alajaama asukoht Põltsamaa-Võhma tee äärde, vajalik ~ 5000 amprit. Elering ja Elektrilevi tegelevad võimsuste kohaletoomisega. Planeeritav tootmismaa on väike (1/3), ülejäänud näidis põllud, et oleks teadlastega arutada, mida ja kuidas paremini teha. Suhteliselt väike ala läheb hoonestamise alla. Pikki krundi piiri rajada okaspuu- või lehtpuuhekk. Lisaks tuleb tootmishoone krundile kokkuleppel Maanteeametiga ja Põltsamaa Vallavalitsusega kergliiklustee. Algul oli kergliiklustee küll planeeritud teisele pool teed. Alles jätta kaskede rivi. Tänapäevane hoonetekompleks läheb lammutamisele. See jääb perspektiivse ümbersõidu rajale. Kogu planeeringuala jääb teede mõjuvööndisse. Edasi

kaitsevööndid, mahasõidud ümber linna. Sellel lahendusel on kõige mõistlikum asukoht, et transport ei peaks tulema küla vahele sisse, ei pea sõitma läbi küla, kedagi ei häiri. See kõige suurem kaalukeel. Ega elamuid väga palju ei ole. Kaugus lähima hoone piirist 362 m. Elamud jäävad piisavale kaugusele. Tootmisüksuse mõju jääb enda krundile ja selleks on kõik meetmed ette nähtud. Tehnoloogia poolelt räägib tootja ise. Suur maatükk, väike hoone.

Veiko Viisileht: Täna. Tootja esindaja, palun.

Urmas Pallon (Farm In): Tere õhtust. OÜ Farm IN Productions koondab piimaühistuid, sealhulgas E-Piim, Jõgevamaa Põllumajandustootjate Liit jt. Vajalik lehmakarjadele pidevalt proteiini sööta-rapsikooki. Täna toome Kasahstanist – see ei sobi hästi, kuna kvaliteet ei ole väga hea. Ühistud otsustasid, et vaja oma tootmist. Hakkasin otsima spetsiaalset tehnoloogiat, leidsin Tšehhist. Selle liini omapära see, et puudub rapsiseemne küpsetamise moment. Näiteks Painkülas küpsetati rapsiseemet 118 °-ni, meil on teine tehnoloogia, mis küpsetamislõhna ei tekita, sest küpsetamist ei toimu. Ekstruuder tehnoloogia- rõhk 40 at ja väga lühike aeg- 5 sek. Sellega purustatakse proteiini. Kõige lähemal täpselt selline tehas on Leedus, tehas asub linna piiril, elumajad 200 m kaugusel ja mingeid probleeme või negatiivseid mõjutusi ei ole. Et oleks aastaringselt oma, kasvatada toorainet. Oleks vaja kuivatada 11 000 tonni, peab olema kuivati ja hoidla. Planeeritud 6 mahutit, kuhu paneks hoiule kogu talveks pool vajaminevast kogusest. Vajalik töödelda mahedat rapsi ja ka seda meie tehnoloogia võimaldaks. Saaremaal – mahe piimatootmise tõus. Eestis toodetakse mahedat rapsikooki. Samade seadmetega saab töödelda sojakooki, päevalille ja ka kanepit üle Eesti alates Rakverest Saaremaani ja Põlvani välja. Tehas peaks asuma suurte teede läheduses. Transport kogukaaluga autod 40 tonni. Autod sõidavad tööpäeva jooksul mitu reisi. Valitud krunt, mis on logistiliselt väga hea ja võimaldab ligipääsu suurtele maanteedele. Millal tuleb uus teede lahendus, ei tea, aga peame arvestama ka tulevikuga ja trassi koridoridega. Ehitatakse perspektiivis vähemalt 20-30 aastaks. Peame vaatama ettepoole. See on esimene ühistuline projekt Eesti põllumeeste jaoks, loob väärtust, kohalikud põllumehed seisavad enda huvide eest ja väärindavad ise toorainet. Maatulundusmaale tulevad õlikultuuride näidispõllud, kus peale rapsiseemne saab kasvatada ka Eestis registreeritud GMO-vaba sojauba. Tõusev trend herne- ja ka oatootele. Skeemid kaasas, kas tuntakse huvi? (*Näitab skeeme, presentatsiooni seinale*). On all-lepingud Leedu tehastega. Ekstruuderid teatud kõrgustel, pressid põrandal. Toorõli laaditakse kohe autodele, mis veetakse ära. Rapsiseeme + päevalill + soja. Seadmetega võimalik toota tükilist, graanulit või puistet. Õli veetakse sadamasse, läheb Saksamaale. Kuivatis kõige suuremat lärmi teevad ventilaatorid. Ventilaatoritel peal mürasummutid, st 100 m peal on müra 35 db, see on nagu vaikne tuba. Valitud sellised, et müra jääks krundi piiridesse. Jällegi tegemist kallima lahendusega, aga selline on valik, et kõik oleksid rahul.

Indrek Eensalu (Põltsamaa Vallavolikogu esimees): Täpsustan kuivati teemal. Poolas hotelli kõrval oli viljakuivati, täiesti uus, teisel pool maja pood. Hommikul kuivati poolel ei olnud müra, poe poolel oli. Seega saan omast kogemusest kinnitada.

Urmas Pallon: Tehnoloogia on muutunud, selle eest tuleb maksta 25-30 % kallimat hinda, ja oleme valmis seda tegema. Kuivati peab töötama ööpäevaringselt. Painküla tehas – esimene maja 200 m kaugusel, ka seal tehtud suured investeeringud. Kavandatav tehas on teistmoodi tehas -oluliselt väiksem. Leedus väikesed majad 200 m kaugusel, linn lähedal. Leedu võimsus 80 000 tonni seemet aastas. Leedu tehas on poole suurem. Meie liikmed kasvatavad aastas 50 000 tonni rapsiseemet.

Veiko Viisileht: Tänan, liigume aruteluga edasi. Oli detailplaneeringu avalik väljapanek. Saabusid 18.08.2016. a kirjaga vallavalitsusele vastuväited Malle Jaanikesingult. Kas jääte nende seisukohtade juurde? Kas soovite arutelul midagi lisada, täiendada, oma vastuväited ette kanda?

Malle Jaanikesing: Jääme nende juurde. Ei soovi.

Veiko Viisileht: Olete ka valla vastuse kätte saanud?

Malle Jaanikesing: Jah olen.

Veiko Viisileht: Kuna vastuväited on esitatud ja ka vald on huvitatud avalikust debatist, siis kannan lühidalt ette need 18.08.2016. a kirjas toodud neli põhilist väidet ja valla seisukohad. Siis saab jooksvalt kohe arutada, küsida, kui midagi jääb arusaamatuks või tundub ebapiisav. Esimene küsimus puudutas üldplaneeringu muutmist. Proportsioonid on: kogu planeeritav ala on 20,21 ha, sellest 6,65 ha oleks tootmismaa, millest omakorda ehitusalust maad on 1,5 ha. Vastuväidetes on toodud viiteid riigikohtu lahenditele. Olen nõus, et Eesti kohalikud omavalitsused tihti liiga kergekäeliselt muudavad üldplaneeringuid detailplaneeringutega. KOV peab muudatuse vajalikkust kindlasti kaaluma, muudatused peavad olema mõistlikud ja põhjendatud. Praegusel juhul on Põltsamaa vald seda ka teinud. Üldplaneering on tehtud 1998.aastal, selgelt aegunud ja tol ajal ei olnud võimalik kõiki arenguid ette näha. Oluline, et üldplaneeringus on märgitud vajadus põllumajandussaaduste ümbertöötlemise ettevõtete järgi. Seega sisuliselt viiakse praegu ellu üldplaneeringu eesmärgid. Vald lähtub üldplaneeringu seisukohtadest, valla arengu vajadustest, maaelu edendamisest. Seoses maakasutusega – vaid 1/3 maatulundusmaast muudetakstootmismaa. Saan aru, et seal praegu seda maad väärtusliku põllumaana niikuinii ei kasutata, ei harita?

Liia Lust (vallavolikogu liige, konsulent): Rehe katastriüksus on püsirohumaa, seal olid varem veised, mõned üksikud vist veel on. Toetuste seisukohtadest lähtudes ei ole see olnud külvikorras ca 10 aastat ja maad ei harita.

Veiko Viisileht: Planeeringulahenduse näidispõldudega kasutatakse eesmärgipäraselt. Järgmine küsimus kolmandate isikute õiguste riive. Rõhutatud on müra temaatikat. Vald on kaalunud seda, detailplaneeringu seletuskirja kohaselt jääks mõju detailplaneeringu alale. Seisukohtades toodud ka hiljutist riigikohtulahendit. Näiteks, et kinnistul peaks olema tagatud päevased normid ja elamu juures õised. See teema ei puutu meie planeeringulahendusse. Praegu jääks mõju oma territooriumile ja sellise kohustuse seab tootjale ka planeeringu seletuskiri. Lõhn-selle temaatika välistab see, et teistmoodi tehnoloogia. Seega ei ole kuidagi ettenähtav, et lähedal elavad inimesed saaksid häiritud. Seda kinnitab eelhindang.

Urmas Pallon: Lõhn on varasemalt olnud Jõgeval Painküla tehases probleemiks, küpsetamise tõttu. See teema oluliselt vähenenud, sest võeti kasutusele leevendavaid meetmeid. Meie tehnoloogia kasutamisel küpsetamist kui sellist ei ole. Lõhna väljapoole hoonet ei ole, minimaalsed lõhnad on hoone sees.

Veiko Viisileht: Riive osas siis käsitlesime müra, lõhna. Samuti esitati viiteid, et planeeritav tegevus riivab kõigi elanike õigusi tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse tähenduses. See vastuväide on veidi arusaamatu. Kui mõjutusi faktiliselt ei ole, ei ole rikkumist. Mõjutused ei jää isegi vajalike normide lähedale, st

et need täidetaks napilt ära, vaid on ette nähtud, et igasugused mõjutused on kinnistu enda territooriumil ja lähiala elanikud midagi taluma ei pea. Kui tihti on probleem planeeringutega, et arendajad täidavad napilt normid ära, siis praegu jäävad taluvuspiirid kaugemale või õigem oleks öelda, et polegi midagi taluda. Kolmanda vastuväitena leiti, et lahendus on vastuolus avalike huvidega. Et viljakas maa, selle kaotamine, hävimine, vastuolus riigi huvidega. Viitate Maaeluministeeriumi kirjale. Kirjas anti teada vallale, et vald peaks kõiki küsimusi kaaluma. Õigusliku poole pealt ei ole siin veel seadust ega normi, mida järgida. Sisu poole pealt püsiva majandusliku baasi säilimine, maaelu arendamine. Kui planeering ellu viiakse, rajatakse 13,2 ha suurusele alale õlikultuuride näidispõllud ja toimub nende harimine. Praegu ala ei harita ja vald ei saa kinnistuomanikku ka sundida seda tegema. Kui vaadata Maaeluministeeriumi eesmärki kahaneva tööhõive küsimuses ja maaelu arendamise küsimuses, siis pigem on planeering kooskõlas nende eesmärkidega. Tootja saaks veel selgitada.

Urmas Pallon: Otseselt hakkab tehases tööle 6-7 inimest + lisatööjõud + laboratooriumis mõni inimene. Tipphooajal kuni 15 inimest.

Sirje Elme: Toob piirkonnale rohkem kasu.

Urmas Pallon: Arvestades transportettevõtteid. Varumisperioodil kuni 20 koormat, muul ajal vähem, kuid autotranspordil palju tööd. Kvalifitseeritud operaatorid tehases, peavad olema tiptasemel spetsialistid.

Sirje Helme: Vabandust, et vahele segan. See planeering on ju tegelikult suunatud avalikkusele. Kasu suurem kui ka kohalik põllumees teab, et saab oma toodangu ära müüa. Sõna avalikkus on sellise objekti puhul teistmoodi sisuga.

Kersti Viggor (Põltsamaa Linnavalitsus, ehitusnõunik): Olen Põltsamaa Linnavalitsuse ehitusnõunik, aga siin arutelul olen pigem kohaliku Põltsamaa inimesena. Põltsamaal kaks suurt tootmist: Felix ja E-Piim, kõik tiheasustusalal. Ei ole kordagi tekkinud küsimust, et tootmine läheb suureks, oleks liigsed häiringud? Mõra probleem natuke arusaamatu. Kõik tahame, et läheks maaelu paremaks, et ei suletaks kohalikke pangakontoreid ja muid asutusi, et Põltsamaa areneks, tuleks rohkem ettevõtlust, kõik kodanikuga koostöömimiseks. Saan aru, et inimestel on hirmud, tuleb rääkida, aga selline põhimõtteline vastuseis arengule, mis teeks siin elu paremaks, ei ole õige.

Loreida Küppas (Põltsamaa Linnavalitsus, majandusspetsialist): Lõhnateema. Praegu Felixis kõrvitsa tootmine, lõhn üleval. See käib maaeluga kokku.

Veiko Viisileht: Nüüd neljas vastuväidete punkt – KSH algatamata jätmine on õigusvastane? Vald on teemat käsitletud, vastanud selles osas korduvalt. Kõik kooskõlastusasutused öelnud, et kõik on hästi ja KSH pole vajalik, eelhinnang ja selle järeldused olid põhjalikud. Praegusel juhul seaduslikku nõuet ei tulene. KOV kohustus võtta vastu eelhinnang, küsida kooskõlastusi ja kaaluda, kas viia KSH läbi või mitte. KOV on kõike arvestades otsustanud seda mitte teha. Keskkonnaamet on varasemalt selliste tehastega kokku puutunud. Usun, et on pädevad ametnikud. Samuti on eelhinnangu koostaja suurte kogemustega keskkonnaekspert. Nüüd on vastuväited ja valla seisukohad ette kantud. Kas Malle Jaanikesing soovib ise midagi vastuväidete osas lisada?

Malle Jaanikesing: Ei soovi.

Veiko Viisileht: Kas on kellelgi tekkinud mõtteid, märkusi, küsimusi seoses tänase teemaga? Julgustan kõiki sõna võtma ja arvamust väljendama.

Liia Lust (M. Jaanikesingule): Võib-olla see minu emotsioon, aga kodukandi organisatsioon ei ole üldiselt tegev. Te koondute ainult siis, kui vaja millegi vastu olla. Ühe asja olete juba põhja lasknud. Põllumehed vajavad tehest. Mahe on väga aktuaalne piima ja rapsi kasvatamise seisukohalt. Kas te põhimõtteliselt ei taha, et külla innovaativsus ja ettevõtlust tuuakse? Peaasi, et teie õuele ei tule?

Malle Jaanikesing: täna kui siia sõitsin, lehmad põllul.

Liia Lust: Ta ei ole ettevõtja, see on ainult hobi tal veel paari lehmaga.

Malle Jaanikesing: Minule helistavad inimesed.

Margo Kuusk (Farm In): Külaelanikele on tehtud ettepanek kokku saada ja me oleme soovinud inimestele selgitusi jagada, et alusetutest hirmudest üle saada. Aga teie poolt ei vastata.

Malle Jaanikesing: Leppisime omavahel kokku 10.septembri. Põllumehed ütlesid, kui ilus ilm, ei saa. Väga vähesed said tulla. Oma lapsele ütlesin, kuid tööpäev on. Sellepärast jäi ära.

Margo Kuusk: Me saame aru. Toimub väike kõlakoda ja katkise telefoni mäng. Juhul kui te leiate aega, arutame ja vastaks külaelanikele otse. Me ei pea seda tegema ametlikult, vaid täiesti vabas õhkkonnas.

Malle Jaanikesing: Kokkusaamise kohaga ei ole probleeme. Rohkem ajaga. Me saame kokku ja annan tänase info edasi.

Urmas Pallon: Igaühel on omad hirmud. Näiteks on kuskil kõlanud olmevee teema. Olmevett tuleb planeeritavast tegevusest sama palju, kui omas majapidamises. Me tootmises ju vett ei kasuta.

Merike Kask (Vali Uudised toimetaja), M. Jaanikesingule: Kui tuleks kõrvale elamu ja teeb oma kaevu? Kas siis olete ka vastu?

Sirje Elme: See vee mure on tõesti kuskil mitteametlikult kõlanud ja näitab, et inimesed ei tea, mida planeeritakse. Kirjades ja vastuskirjades on juriidiline mull. Lihtsam on vastata otse küsimustele. Küsijad saaksid otse küsimustele vastused.

Veiko Viisileht: Vallal keeruline nii üldistele vastuväidetele vastata. Valla huvi ei ole, et teeme lihtsalt ära. Väike koht, kõik inimesed ja arvamused on vallale olulised. Oluline, et inimesed toovad mured välja, saavad vastused ja planeeringust aru. Muidu ei ole võimalik muresid lahendada, vastata. Teie kirja lisas olnud ühispöördumisele allkirja andnud inimesed, neid täna ei ole. Samas on ebaõige ühispöördumises preambula, et muudetakse roheala tööstusalaks. Ollakse vastu eksliku info põhjal, aga rohkem huvi ei tunta ja ei anta võimalust selgitada, näiteks täna siin.

Toivo Tõnson (M. Jaanikesingule): Millal ja kus te hakkate omavahel arutama? Minul küll küsimus, kas teie Reinuga annate kõik siin täna kõlanu adekvaatselt edasi?

Malle Janikesing: Paljundasini eskiisi arutelu protokollis ja jagasin rahvale.

Veiko Viisileht: Üks on protokoll, teine on vahetu info otse allikast. Kui inimesed käiksid siin, saaksid kohe vastused. Ei osaleta, ei küsita, kas siis tegelikult ei ole huvi?

Indrek Eensalu: Kas saaks Mõhküla inimestelt vastuse, pakuks välja aja ja koha ja leiaksite võimaluse tootja esindajatega kohtumiseks.

Kersti Viggor: ääretult kahju, et enda inimesed võitlevad vastu.

Janne Veski (Põltsamaa Vallavalitsus, sekretär): Me räägime kirjast. Kui palju on seal kohapeal elanikke, keda häirib?

Malle Jaanikesing: 18 majapidamist on seal ümbruses kokku. Tulevadki lapsed ja lapselapsed, veedavad maal vaheaja.

Kersti Viggor: Võikski veeta näidispõldude vahel.

Sirje Elme: Praegu pakutakse tõsist asja. Ei saa aru, Eestimaa inimene on enda vastu.

Liia Lust: Võib-olla on asju, mida tuleks lahendada?

Veiko Viisileht: Ametlikud kirjad on pikad ja keerulised ja tihti ei saada aru. Alati on parem avalik vahetu arutelu. Ütlete, et annate tänase sõnumi siis edasi. Oleme need teemad ka siin nüüd läbi käinud, kas ehk olete vastused saanud ja valmis mõnest vastuväitest loobuma?

Malle Jaanikesing: Pean seda teistega arutama enne.

Toivo Tõnson: Kas on veel uusi täiendavaid ettepanekuid, vastuväiteid või küsimusi lisaks 18.08.2016. a vastuväidete kirjas esitatule?

Malle Jaanikesing: Ei

Veiko Viisileht: Kui täiendus ei ole, saame lugeda Rehe detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu lõppenuks. Lepiti kokku, et nädala jooksul annab M. Jaanikesing tootja esindajatele teada, millal ja kus võiks selline mitteametlik kokkusaamine tootjaga toimuda, et saaksite soovi korral veel selgitusi. Vald jätkab paralleelselt planeeringu menetlust vastavalt seadusele.